

Een modern Wetboek van vennootschappen en verenigingen

I. Het Wetboek van vennootschappen en de Wet Verenigingen en Stichtingen 2015

1. De laatste fundamentele hervorming in het vennootschapsrecht dateert van de invoering van het Wetboek van vennootschappen (wet van 7 mei 1999) en zijn uitvoeringsK.B. van 30 januari 2001. Bij die gelegenheid werden de 'samengeschakelde wetten op de handelsvennootschappen', op basis van een K.B. uit 1935, vervangen door een logisch gestructureerd Wetboek, zonder dat aan de essentie van het vigerend vennootschapsrecht werd geraakt¹.

De basis van dat vigerend vennootschapsrecht ontstond aan het einde van de 19^e, begin van de 20^e eeuw, en werd in de loop van die laatste eeuw sterk beïnvloed door de Europees aangestuurde harmonisatie van het vennootschapsrecht². In het kader van die harmonisatie maakte de Belgische wetgever telkens opnieuw de keuze om de Europese rechtsregels grotendeels ook toe te passen op de BVBA, bedoeld als rechtsvorm voor de kleinere, eerder besloten onderneming (terwijl dat enkel voor de 1^e richtlijn Europees verplicht is).

2. Daarnaast legde de Belgische wetgever ook eigen accenten. Zo bv. was en bleef de BVBA een (al te) besloten vennootschapsvorm. De CV werd in de context van het vennootschapsrecht ingevoerd als een zeer flexibele vennootschapsvorm, zonder dat zij noodzakelijk een coöperatief gedachtegoed moest dienen. Dat leidde de wetgever er in 1955 toe om de coöperatieve gedachte via een extra erkenning tot uiting te brengen³, en in 1991 om ook de CVBA deels aan hetzelfde kapitaalregime te onderwerpen als de BVBA, omdat zij quasi-uitsluitend als goedkope vluchtform werd gebruikt. Vandaag is zij vooral gekend als de vennootschapsvorm die aan de vennoten de grootste organisatievrijheid laat. Een ander typische keuze is het behoud, in het vennootschapsrecht, van het onderscheid tussen burgerlijke- en

¹ Deze oefening werd indertijd in opdracht van het Ministerie van justitie aangestuurd door A. BENOIT-MOURY en I. LEBBE (U.Liège) en K. GEENS en F. HELLEMANS (KU Leuven).

² Meer bepaald vooral:

- de 1e vennootschapsrichtlijn (publicatie, vertegenwoordiging en nietigheid; ingevoerd bij de wet van 6 maart 1973
- de 2e vennootschapsrichtlijn (kapitaal, ingevoerd bij de wet van 5 december 1985), gewijzigd in 1992 (ingevoerd bij de wet van 13 april 1995) en in 2006 (ingevoerd bij K.B. van 8 oktober 2008 en bekrachtigd bij wet van 6 mei 2009)
- de 3^e en de 6^e vennootschapsrichtlijn (fusie en splitsing, ingevoerd bij de wet van 29 juni 2003), gewijzigd in 2006, 2007 en 2009, later aangevuld door de richtlijn grensoverschrijdende fusie (ingevoerd bij wet van 8 juni 2008)
- de richtlijn aandeelhoudersrechten (enkel voor genoteerde vennootschappen) ingevoerd bij de wet van 20 december 2010
- de opeenvolgende richtlijnen inzake enkelvoudige en geconsolideerde jaarrekeningen (voornamelijk ingevoerd bij K.B. van 8 oktober 1976 en van 6 maart 1990).

³ Wet van 22 juli 1955 houdende de oprichting van een Nationale Raad voor de Coöperatie en K.B. van 8 januari 1962 tot vaststelling van voorwaarden tot erkenning van de nationale groeperingen van coöperatieve vennootschappen en van de coöperatieve vennootschappen.

handelsdaden: vennootschappen met een burgerlijk doel zijn burgerlijke vennootschappen, die zich door de keuze van een vennootschapsrechtsvorm wel aan de formele vennootschapsspelregels, maar niet aan het handels- en economisch recht als dusdanig onderwerpen. Hoewel met de jaren het onderscheid juridisch steeds meer vervaagt, staat het zelfs na de invoering van het WER nog steeds overeind.

In de NV werd regelmatig punctueel geïnnoveerd (zie vooral de wetten van 18 juli 1991 en van 13 april 1995), aangestuurd door verschillende impulsen, waaronder de groeiende aandacht voor genoteerde vennootschappen (bv. belangenconflicten, organisatie van de algemene vergadering). Af en toe zocht de wetgever inspiratie in het buitenland (geschillenregeling (1995), certificering (1995), dematerialisering (1995)).

Een ander fenomeen is de opstapeling van het aantal vennootschapsvormen en -varianten (niet steeds even transparant en doordacht in hun uitwerking) tot het twintigtal⁴ dat we nu kennen. Veel van deze vormen beantwoorden aan een wel heel specifieke maar beperkte nood, zodat hun praktische impact eerder anekdotisch lijkt. Veelal kan die nood mits beperkte ingrepen worden ingevuld in een andere vennootschapsvorm.

Vermelden we als laatste voorbeeld de systematische splitsing van het vennootschaps- en verenigingsrecht, ondanks hun gemeenschappelijke kenmerken en het feit dat zowel de wetgever als de praktijk bij lacunes in het verenigingsrecht inspiratie zoeken in het vennootschapsrecht.

3. De evolutie is uiteraard niet stilgevallen in 2001; sindsdien zijn er meer dan 50 (al dan niet ingrijpende) wijzigingen aan het W.Venn. aangebracht, waarvan ongeveer 25% op grond van Europese voorschriften.

Het geheel werd echter nooit systematisch opnieuw doordacht. Na bijna 80 jaar punctueel ingrijpen blijkt het resultaat, hoewel ongetwijfeld leefbaar, wel heel sterk op de gekende Belgische urbanistische neiging tot aanbouw.

II. Nood aan een diepgaande inhoudelijke hervorming

4. Het vennootschapsrecht staat zeker niet aan de top van het lijstje dat een ondernemer afgaat als hij zijn onderneming start, voert of uitbreidt. Het algemene ondernemingsklimaat is eerder de resultante van, o.m., politieke stabiliteit, sociale rust, (goed en op het juiste niveau) geschoolde arbeid en intellect, de aanwezigheid van materiële of immateriële “grondstoffen”, dan van de juridisch meest gepaste vorm voor de onderneming.

⁴ (Burgerlijke) maatschap, stille vennootschap, tijdelijke vennootschap, V.O.F., Comm.V., Comm.VA, BVBA, EBVBA S-BVBA, CVOA, CVBA, NV, in de burgerlijke variëteit of in de VSO-variëteit, LV, ESV, EESV, SE en SCE. De drie laatste zijn Europese rechtsvormen die België niet op eigen initiatief kan afschaffen. Binnenkort komt daar, onder Europese impuls, allicht nog de SUP bij. De vereniging kent 6 verschijningsvormen: de feitelijke vereniging, de VZW, de IVZW, de stichting (al dan niet van openbaar nut) en de beroepsvereniging.

Zelfs in het rijtje van die factoren die de werking van de onderneming als juridische entiteit rechtstreeks raken, staat het vennootschapsrecht niet op de eerste rij: hoewel het vennootschapsrecht en het boekhoudrecht worden verondersteld één geheel uit te maken, dat vervolgens de fiscaliteit aanstuurt, is de werkelijkheid veelal eerder omgekeerd.

En toch mag men de impact van een inhoudelijk goed en logisch gestructureerd vennootschapsrecht niet onderschatten. Het voorbeeld bij uitstek daarvan is genoegzaam gekend: de uitstekende kwaliteit van de wetgeving en van de rechterlijke macht in Delaware (VSA) heeft deze staat tot dé incorporatiestaat gemaakt. Het Noord-Amerikaanse model is uiteraard niet zonder meer exporteerbaar naar Europa, maar als proefondervindelijk bewijs dat impact mogelijk is, houdt het voorbeeld stand.

5. De onder I geschetste toestand van ons Wetboek is op zichzelf een overtuigende reden om de inhoud ervan grondig aan te pakken. Het is niet de enige.

België is een klein land in een globaliserende wereld. De aansturing van wetgevende ontwikkelingen is dus slechts nog deels nationaal, maar vooral Europees gekleurd.

Twee Europese ontwikkelingen vertonen voor de ontwikkeling van het Belgische vennootschapsrecht een groot belang. Weliswaar is vandaag de concrete impact van beide nog niet onmiddellijk voelbaar, maar in een tijdspanne van, laat ons zeggen, 10 tot 20 jaar kan, als België niet beweegt, de situatie al helemaal anders zijn. Deze impact kan dubbel zijn: zij kan tot gevolg hebben dat buitenlandse ondernemingen met activiteiten in België daartoe steeds minder een Belgische rechtsvorm zullen aanwenden, maar ook dat Belgische ondernemers voor hun Belgische activiteiten steeds meer gebruik zullen maken van buitenlandse rechtsvormen.

Het eerste fenomeen is eerder een politieke vaststelling met een feitelijke gevolg: sinds 2003 heeft de Europese wetgever zijn handen grotendeels teruggetrokken van een verdere Europese aansturing van het vennootschapsrecht, grotendeels omdat de politieke wil daartoe in de lidstaten ontbrak. Daardoor zijn verschillende lidstaten terug zeer actief geworden in hun nationaal vennootschapsrecht. Zo bv. hebben Duitsland, Frankrijk, Nederland, Spanje, Denemarken en Polen allemaal min of meer ingrijpende aanpassingen doorgevoerd in hun besloten vennootschap, die *grosso modo* als gemeenschappelijk kenmerk hebben dat zij kiezen voor een vergaande flexibilisering, en afstand nemen van het juridisch kapitaal als beschermingsmechanisme voor schuldeisers. Duitsland heeft bovendien de werkelijke zetelleer ingeruild voor de keuze voor een statutaire zetelleer voor besloten vennootschappen. België is een uitzondering: buiten de S-BVBA, die niet zeer coherent was geregeld en dat ondanks reparatiewetgeving nog steeds niet is (met als gevolg een uiterst beperkt succes in de praktijk) bewoog er niets. Ondertussen maakt met name Nederland zich op om zijn nieuwe Flex-BV in heel Europa aan de man te brengen.

6. Een tweede ontwikkeling – die in grote mate tot een min of meer coherent eindpunt is gekomen – is de rechtspraak van het Europese Hof van Justitie inzake Europese (juridische en

feitelijke) zetelverplaatsing⁵. Geconfronteerd met de onmacht van de lidstaten om Europees te kiezen voor de werkelijke zetelleer of de incorporatieleer/statutaire zetelleer, en om het fenomeen van mobiliteit van vennootschappen toch te regelen, duwde het Hof zijn rechtspraak vanaf het einde van de jaren 90 onverbiddeijk naar een bepaald resultaat. Kort en enigszins vereenvoudigend is de stand van zaken vandaag de volgende:

- Als het nationale recht van de oprichtingsstaat dat toelaat, mag een vennootschap economisch (hoofdzakelijk) actief worden in een andere lidstaat zonder daarbij de nationaliteit van de oprichtingsstaat te verliezen (en dus aan diens vennootschapsrecht onderworpen te blijven);
- Hoewel het nationale recht van een oprichtingsstaat mag eisen dat een vennootschap op zijn grondgebied moet zijn gevestigd om zijn nationaliteit te mogen hebben, mag het niet beletten dat een vennootschap die haar werkelijke zetel naar een andere lidstaat verplaatst, meteen ook voor het recht van die lidstaat kiest, als die laatste lidstaat dat toelaat;
- Een lidstaat is verplicht een inwijkende vennootschap zijn nationaliteit te verlenen onder dezelfde voorwaarden als die lidstaat een nationale omvorming van rechtsvorm toelaat.

De juridische werkelijkheid die uit deze rechtspraak groeide, is relatief complex, maar een goed verstaander heeft niet veel extra informatie nodig: wie de twee geschetste uitgangspunten aan elkaar knoopt, ziet meteen in dat het Hof van Justitie aan de lidstatelijke wetgevers de opportuniteit heeft aangeboden om hun vennootschapsrecht over de hele Europese Unie te exporteren. Dat verklaart meteen de wetgevende bedrijvigheid in heel wat Europese landen. In België, nochtans een spil in het Europese continent, en dat traditiegetrouw zwaar inzet op 'logistiek en dienstverlening', bleef het oorverdovend stil (de van weinig nut zijnde S-BVBA niet te na gesproken).

III. Krachtlijnen van een modernisering

7. Een modernisering van ons vennootschapsrecht moet "*aan onze bedrijven een efficiënt werkinstrument ter beschikking [...] stellen en op die manier ook ons land aantrekkelijker [...] maken als vestigingsplaats voor ondernemingen*"⁶. De insteek is dus dubbel: Belgische ondernemers een goed vennootschapsrecht aanbieden dat hun onderneming ondersteunt, zodat ze niet in de verleiding komen buitenlandse als beter ervaren (of verkochte) vennootschapsvormen te gebruiken, en buitenlandse ondernemers warm maken voor een minstens Belgisch, en mogelijk breder gebruik van de Belgische rechtsvormen. Dit moet worden bereikt door vereenvoudiging, innovatie en creativiteit, coherentie, waar nodig radicaliteit en flexibiliteit.

Met die kernbegrippen als uitgangspunt kunnen de voorstellen als volgt worden samengevat.

⁵ Met de mijlpaalarresten Daily Mail (1988), Centros (1999), Überseering (2002), Inspire Art (2003), Cartesio (2008) en Vale (2012).

⁶ H. BRAECKMANS, G. HORSMANS en J.-M. NELISSEN GRADE, "Oogmerk en perspectieven", in *De Modernisering van het vennootschapsrecht/La modernisation du droit des sociétés*, Brussel, Larcier, 2014 12 (Nederlandstalig deel).

(a) Tranchering van een aantal klassieke basisvragen

8. De consistentie van ons rechtspersonenrecht wordt steeds meer ondermijnd door het historische maar inmiddels voorbijgestreefde onderscheid tussen burgerlijke en handelszaken, en door de onduidelijke betekenis van het begrip ‘winstoogmerk’. De onscherpe afbakening tussen de VZW met hoofdzakelijke dan wel bijkomstige handelsactiviteiten en de hybride VSO zijn daarvan goede voorbeelden. De invoering van het WER is een stap verder in de richting van de afschaffing van dit onderscheid, maar een modernisering van het vennootschaps- en verenigingsrecht kan een goede aanleiding zijn om het proces een flinke duw te geven. Als men aan zowel de vennootschap als aan de vereniging toelaat (winstgevende) ondernemingsactiviteiten te voeren, maar het onderscheid tussen beide louter maakt op basis van het oogmerk waarmee dat gebeurt (economisch voordeel voor de vennoten versus een bestemming voor het ideële doel van de VZW en dus een formeel uitkeringsverbod), worden de zaken een stuk duidelijker en eenvoudiger. Wie ondernemer is, kan dan ook failliet worden verklaard, ongeacht de rechtsvorm die hij daarvoor aanwendt. Dit betekent meteen ook het einde van het onderscheid tussen burgerlijke en handelsdaden.

Voor dit laatste is een breder wetgevend ingrijpen vereist dan alleen een aanpassing van de twee hier behandelde wetboeken. Mocht er daarvoor geen draagvlak zijn, dan moet minstens het principe van de *Formkaufmann* (naar Duits voorbeeld) een belangrijke vereenvoudiging verwezenlijken: alle vennootschappen die een handelsvorm aannemen en rechtspersoonlijkheid genieten, krijgen, ongeacht hun doel, door hun vorm een handelskarakter en worden derhalve volledig onderworpen aan het handelsrecht, m.i.b. van het insolventierecht).

Voor zover het wettelijk specialiteitsbeginsel nog een rol speelt, wordt miskennis ervan in elk geval afgestemd op doeloverschrijding: de vennootschap is gebonden, tenzij ingeval van (objectieve) kwade trouw van de derde.

9. Van de hervorming wordt gebruik gemaakt om het bekendmakingssysteem voor vennootschapsdocumentatie te vereenvoudigen en te moderniseren, door gebruik te maken van een unieke, volledige en vlot te gebruiken overheidswebsite, en om de taalvereisten te verduidelijken en te versoepelen.

(b) De personenvennootschappen

10. De maatschap wordt de enige personenvennootschap. Zij kan stil of tijdelijk zijn. Zij kan, mits bepaalde formaliteiten, (onvolkomen) rechtspersoonlijkheid verwerven, en wordt dan een V.O.F. of een Comm.V. De CVOA wordt afgeschaft.

Het regime van de maatschap en haar verschijningsvormen wordt een haar eigen, gemoderniseerd regime. Er zijn geen bepalingen meer gemeenschappelijk aan alle vennootschappen, nu zij elk aan hun eigen regime worden onderworpen.

Het verbod op vrijstelling aan verliesdeelname wordt opgeheven.

De maatschap die een onderneming voert, is onderworpen aan het ondernemingsrecht (zie ook boven, nr. 8)⁷. Maten zijn wel steeds hoofdelijk en onbeperkt aansprakelijk.

(c) De kapitaalvennootschappen

11. De meeste ruimte voor modernisering is er in het domein van de kapitaalvennootschappen. De basisidee hier is om hun aantal te beperken tot de NV, de BVBA en de CVBA. Daarbij zou de NV de natuurlijke (gesofisticeerde) rechtsvorm moeten zijn voor de genoteerde en voor de grote onderneming, terwijl middelgrote en kleine ondernemingen even natuurlijkerwijze voor de (grondig herdachte) BVBA zouden moeten kiezen. De aantrekkelijkheid van de BVBA kan worden verhoogd door een eenvoudig standaardmodel in te voeren, met wettelijke standaardstatuten, maar met opties die ruime keuzes laten.

De BVBA maakt het voorwerp uit van een verregaande flexibilisering, en schrijft zich op die manier in in de Europese tendens. Aan de CVBA wordt haar eigenheid teruggegeven, door het coöperatief gedachtegoed wettelijk te verankeren; voor het overige sluit zij aan bij de BVBA.

12. Anders dan in de NV, waar de regels van de Tweede Richtlijn blijven gelden, zouden de kapitaal- en kapitaalbeschermingsregels voor de BVBA in beginsel worden afgeschaft, en bijgestuurd c.q. vervangen door een aantal andere schuldeiserbeschermende regels. Het kapitaalregime heeft de laatste jaren zwaar onder vuur gelegen als een formeel, complex en rigide maar weinig doeltreffend regime.

Een aantal bestaande regels ter bescherming van aandeelhouders en schuldeisers in de BVBA kan mits een geringe aanpassing behouden blijven: zo bv. de verplichting om het belang en de waarde van een inbreng in natura te duiden, toereikend aanvangsvermogen, een (beter uitgewerkt) financieel plan, gelijke behandeling van de aandeelhouders. Andere regels worden grondig herdacht (lees: losgekoppeld van de eigenheden van een kapitaalsregime): inkoop van eigen aandelen, financiële steunverlening, een vorm van alarmprocedure.

De afschaffing van het kapitaal noopt vooral tot een zoektocht naar alternatieven voor de bescherming van schuldeisers: aandacht voor liquiditeit en solvabiliteit, verhoogde aansprakelijkheid van bestuurders, herdenking van de aanknopingspunten tussen vennootschapsrecht en insolventierecht. Dit is ongetwijfeld één van de meest uitdagende aspecten van het hervormingsvoorstel, maar vele landen gingen ons voor. Het wordt een kwestie van evenwicht tussen vereenvoudiging, innovatie en creativiteit, coherentie, waar nodig radicaliteit en flexibiliteit (boven, nr. 7) en goede beschermingsregels voor schuldeisers, die kenbaar zijn, objectiveerbaar en aftoetsbaar, efficiënt en toch dragelijk in het licht van een kosten/baten-analyse.

⁷ De maatschap louter aangewend voor vermogensplanning bv. voert geen onderneming en is dan ook niet onderworpen aan het ondernemingsrecht. De maatschap aangewend voor de uitoefening van een vrij beroep is daarentegen wel een onderneming.

De rechten en plichten van aandeelhouders worden in de BVBA louter conventioneel geregeld, met de nodige verantwoording, transparantie en goedkeuring .

Meteen kan worden meegegeven dat de afschaffing van het kapitaal geen fundamentele herdenking van de boekhoudreglementering en de fiscaliteit noodzaakt; er is slechts nood aan een aantal beperkte, eerder technische ingrepen.

Uiteraard zou, in de meest soepele overgangsmaatregel, het kapitaal van bestaande vennootschappen behouden kunnen blijven.

13. De bestuursmodaliteiten in de NV worden aangevuld met de mogelijkheid om een unieke bestuurder te benoemen, met mogelijkheid tot ontslagbescherming, waardoor de Comm.VA overbodig wordt. NV's krijgen ook de keuze tussen het huidige monistisch bestuursstelsel en een volwaardig en beter uitgewerkt duaal bestuursstelsel. De verplichte *ad nutum* herroepbaarheid van bestuurders in de NV wordt afgeschaft, evenals het orgaan van dagelijks bestuur. De BVBA komt standaard met een één enkele bestuurder, maar kan kiezen voor de opties die ook in de NV open staan.

14. De NV kan kiezen voor een gekwalificeerde meerderheid van 2/3 voor statutenwijzingen, mits $\frac{3}{4}$ van de bestaande aandeelhouders daarmee instemt. Verder wordt er een fideliserend meervoudig stemrecht mogelijk en wordt het stemrecht verbonden aan winstbewijzen en aandelen herbekeken. In de BVBA geldt een grote vrijheid om het stemrecht te regelen.

15. Het bestaande regime van overdracht van aandelen in de NV wordt niet fundamenteel gewijzigd. De standaard-BVBA vertrekt van een zekere beslotenheid, maar de aandeelhouders kunnen optioneel voor een vrije overdracht kiezen, vergelijkbaar met de NV.

16. De huidige, uiterst succesvolle, geschillenregeling blijft behouden in de niet-genoteerde NV en in de BVBA. Daarnaast geldt in de BVBA een systeem van uittreding en uitsluiting ten laste van de vennootschap, naar het model van de huidige CVBA: dat kan in een aantal gevallen het probleem van de afwezigheid van een markt voor de aandelen verhelpen.

(d) Publieke en genoteerde vennootschappen

17. Het begrip "vennootschap die een publiek beroep op het spaarwezen doet of gedaan heeft" wordt afgeschaft, maar de regels die nu voor deze NV's gelden, worden behouden en toegepast op alle genoteerde vennootschappen.

Het begrip "genoteerde vennootschap" wordt gedefinieerd als een vennootschap waarvan de aandelen of effecten die recht geven op de verwerving van aandelen genoteerd zijn op een gereguleerde markt. Notering van andere effecten geeft niet langer aanleiding tot het statuut van genoteerde vennootschap, maar enkele voorschriften die vooral verband houden met de

jaarrekening en de controle ervan, worden van toepassing op vennootschappen die dergelijke effecten hebben uitgegeven.

18. Het onderscheid tussen grote en kleine genoteerde vennootschappen wordt gehandhaafd.

19. Behoudens een beperkt aantal wijzigingen inzake de *squeeze-out* om de bieder de mogelijkheid te geven de houders van alle mogelijke effecten te dwingen deze aan hem over te dragen, blijft het hele kapitaalmarkt recht buiten het Wetboek van vennootschappen.

(e) Vennootschappelijk internationaal privaatrecht

20. In het Belgisch vennootschappelijk IPR wordt afstand genomen van de werkelijke zetelleer en overgeschakeld naar de statutaire zetelleer met mogelijkheid tot een grensoverschrijdende zetelverplaatsing: dit is het meest overtuigende antwoord op de Europese uitnodiging “*to compete for corporate charters*”. België moet dan echt voldoende vertrouwen kunnen hebben in de aantrekkingskracht van zijn eigen vennootschapsrecht: buitenlandse ondernemingen moeten dus verleid blijven om Belgische rechtsvormen te kiezen voor hun activiteiten in België, en Belgische ondernemers moeten zo gelukkig zijn met hun Belgische vennootschap dat ze ze meenemen naar het buitenland. Deze stap veronderstelt een goede coördinatie met het insolventierecht.

(f) Verenigingen

21. Het verenigingsrecht wordt structureel geïntegreerd in één Wetboek van vennootschappen en verenigingen. Dit noopt slechts tot beperkte ingrepen, nu beide rechtstelsels de facto al sterk op elkaar zijn afgesteld, maar kan meteen ruimte laten voor verdergaande hervormingen, zoals bv. de afschaffing van het onderscheid tussen burgerlijke en handelsdaden (boven, nr. 8).

Waar mogelijk worden de boeken met gemeenschappelijke bepalingen ook toepasselijk gemaakt op verenigingen, met gepaste aandacht voor de eigenheid van het verenigingsrecht. Dat geeft meteen een stevigere basis aan de feitelijke vereniging.

(g) Het resultaat: 4 vennootschapsvormen en hun variaties; 1 vereniging en haar variaties

22. De maatschap kan stille vennoten hebben (geen nood aan de stille vennootschap) en kan duurzaam of tijdelijk zijn (geen nood aan de tijdelijke vennootschap). Neemt zij de rechtspersoonlijkheid aan, is ze V.O.F., of Comm.V. als sommige vennoten in de achtergrond willen blijven. Als ze een onderneming voert, wordt ze hoe dan ook aan het ondernemingsrecht onderworpen. Het ESV wordt opgeslorpt door de V.O.F., de huidige LV moet, eventueel binnen de Comm.V. worden herbekeken.

Door de afschaffing van het pluraliteitsvereiste in de volkomen vennootschappen wordt de EBVBA overbodig; de afschaffing van het kapitaal in de BVBA betekent de afschaffing van de S-BVBA. De CVBA heeft voortaan coöperatieve kenmerken, en maakt, door haar grote flexibiliteit, het ook mogelijk de kenmerken van de huidige VSO te integreren⁸.

De NV is de dwingende rechtsvorm voor de genoteerde vennootschap. Met de optie van een unieke bestuurder wordt zij een volwaardig alternatief voor de Comm. VA.

De vereniging blijft bestaan als niet- en als rechtspersoon, de laatste met een internationale variant. De beroepsvereniging kan hierin haar plaats vinden, en wordt dus afgeschaft. De stichting blijft gehandhaafd.

23. Hoe dan ook moet een hervorming worden aangegrepen om een aantal kleinere inconsistenties die over de jaren heen in het Wetboek van vennootschappen zijn geslopen, en die er in 1999 bij gebrek aan een voldoende ruime machtiging niet allemaal konden worden uitgehaald, te corrigeren⁹. Hetzelfde geldt voor een aantal punctuele modernisering en aanpassingen.

De structuur van het Wetboek zoals die in 1999 werd uitgewerkt, heeft na ruim 10 jaar gebruik haar deugdelijkheid bewezen en kan dus overeind blijven.

Het spreekt ten slotte vanzelf dat een dergelijke grondige hervorming gepaard moet gaan met een van bij de aanvang goed uitgewerkt overgangsrecht, dat vennootschappen en verenigingen de nodige tijd laat om hun weg te vinden in het nieuwe recht en hen niet nodeloos met kosten en formaliteiten opzadelt.

2 oktober 2015

⁸ Vandaag is al 85% van de VSO een CVBA.

⁹ Zie bv. de rubriek "t Amendement" in het Tijdschrift voor rechtspersoon en vennootschap.